

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1577/1, донетој на седници одржаној дана 24. јуна 2026, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда **мср Маје Баћић Ћосић** под насловом „Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику”, урађену под менторским руковођењем доц. др Анке Рађеновић.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: др Војкан Стојичић

Звање: доцент

Ужа научна област: Неохеленистика

Датум избора у звање: 31.5.2022.

Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду, Филолошки факултет

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: др Предраг Мутавцић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Неохеленистика

Датум избора у звање: 31.10.2023.

Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду, Филолошки факултет

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: др Дејан Џелебцић

Звање: доцент

Ужа научна област: Класичне науке

Датум избора у звање: 31.10.2023.

Установа на којој је запослен: Универзитет у Београду, Филозофски факултет

4. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: др Илијана Чутура

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Српски језик са методиком

Датум избора у звање: 16.7.2020.

Установа на којој је запослен: Универзитет у Крагујевцу, Факултет педагошких наука,
Јагодина

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Маја (Горан) Баћић Ћосић
Датум и место рођења:	5. 6. 1993, Крагујевац
Наслов мастер рада:	„Рецептивне и продуктивне језичке активности у настави савременог грчког језика - анализа уџбеничког комплета <i>Ταξίδι στην Ελλάδα 1, 2, 3</i> ”
Датум одбране мастер рада:	15. 7. 2019.
Установа где је одбрањен мастер рад:	Универзитет у Београду, Филолошки факултет
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	Неохеленистика

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

- Баћић Ћосић М. (2025). Темпоралне предлошко-падежне конструкције и изражавање терминативности у савременом грчком и српском језику уз дуративне глаголе. *Српски језик: студије српске и словенске*, 30(1), 335–352. <https://doi.org/10.18485/sj.2025.30.1.18>
- Баћић Ћосић М., Рађеновић А. (2024). Предлози у савременом грчком језику - акузатив или генитив?. Зборник радова Филозофског факултета универзитета у Приштини, 54 (2), 35–50. <https://doi.org/10.5937/zrffp54-44750>
- Баћић Ћосић, М. (2022). Генитив у настави савременог грчког језика као страног. *Методички видици*, 13, 233–250. <https://doi.org/10.19090/mv.2022.13.233-250>
- Баћић Ћосић, М. (2022). О неким предлозима у граматикама и приручницима за учење савременог грчког језика као страног. *Philologia Mediana*, 14, 573–586. <https://doi.org/10.46630/phm.14.2022.39>

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације *Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику* јесте анализа темпоралних предлошко-падежних конструкција којима се исказују временски односи у савременом грчком и српском

језику. Полазећи од чињенице да темпоралност, поред глаголског времена и аспекта, представља једну од основних семантичких категорија чије се језичко изражавање у великој мери остварује посредством темпоралних адвербијала, кандидаткиња истражује улогу предлошко-падежних конструкција у формирању темпоралних односа у два типолошки различито организована индоевропска језика. Посебна пажња посвећена је последицама реструктурирања падежног система савременог грчког језика, као и поређењу одговарајућих конструкција са темпоралним генитивом, акузативом, инструменталом и локативом у српском језику.

Дисертација има за циљ да пружи систематичан дескриптивно-контрастивни приказ темпоралних предлошко-падежних адвербијала уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику и утврди њихове структурне, семантичке и функционалне сличности и разлике. Овај општи циљ подразумева следеће посебне циљеве: (1) систематизацију релевантних теоријских приступа категорији темпоралности и темпоралних адвербијала; (2) опис и класификацију предлошко-падежних конструкција са темпоралним значењем у савременом грчком и њихових еквивалената у српском језику; (3) анализу падежних система двају језика у домену исказивања темпоралних односа; (4) испитивање међузависности дуративних глагола и темпоралних предлошко-падежних допуна; (5) контрастивну анализу са циљем утврђивања подударности и разлика у употреби ових конструкција и (6) указивање на значај добијених резултата за контрастивну лингвистику и наставу савременог грчког као страног језика.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Истраживање се заснива на следећим хипотезама: (1) реструктурирање падежног система савременог грчког језика условило је доминантну употребу акузатива у исказивању темпоралних односа, те се очекује да ће он представљати најфреквентнији падеж у темпоралним предлошко-падежним конструкцијама; (2) темпоралном акузативу у савременом грчком језику у највећем броју случајева одговараће предлошко-падежни акузатив у српском језику, уз извесна структурна и функционална одступања; и (3) предлошко-падежне конструкције са темпоралним значењем у генитиву у савременом грчком језику, у великој мери представљају наслеђе класичног грчког језика и најчешће се реализују као петрификовани језички облици.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација кандидаткиње мср Маје Баћић Тосић садржи 350 нумерисаних страница, од чега 232 странице чине централни део дисертације, док 99 страница чине извори, литература и прилози. Списак литературе броји 332 јединице, од чега електронски извори 13, остали извори 136 јединица. Дисертација садржи насловну страницу на српском, енглеском и руском језику, речи захвалности, сажетак на српском и енглеском језику, садржај, биографију кандидата, као и Изјаву о ауторству, Изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и Изјаву о коришћењу. Дисертација је подељена на следећих десет поглавља: 1. *Увод*, 2. *Категорија темпоралности*, 3. *Падежни систем*, 4. *О предлозима*, 5. *Темпоралне предлошко-падежне конструкције у генитиву*, 6. *Темпоралне предлошко-падежне конструкције уз дуративне глаголе у акузативу*, 7. *Темпоралне предлошко-падежне конструкције у инструменталу*, 8. *Темпоралне предлошко-падежне конструкције у локативу*, 9. *Партитивна и паукална синтагма у српском језику*, 10. *Закључак*, од којих је свако подељено на неколицину потпоглавља, а након чега следе и списак литературе и прилози.

Докторска дисертација *Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику* представља оригинално и методолошки доследно синтаксичко-семантичко и контрастивно истраживање једног од недовољно проучених сегмената граматичке структуре савременог грчког језика, сагледаног у поређењу са српским језиком. Дисертација је конципирана као целовита научна студија која обухвата десет тематских поглавља, закључак, списак извора и литературе, као и обимне прилоге са ексцерпираним примерима из корпуса. Унутрашња организација рада показује јасну истраживачку логику: од

утврђивања теоријских и методолошких полазишта, преко систематске анализе језичке грађе, до синтезе резултата и њиховог контрастивног тумачења.

Полазиште истраживања представља запажање да су у досадашњим неохеленистичким истраживањима, темпорални предлошко-падежни адвербијали остали на маргини научних истраживања, иако имају значајну улогу у исказивању темпоралних односа и семантичкој интерпретацији реченице. Док су категорије глаголског времена и аспекта биле предмет бројних анализа, темпорална детерминација посредством лексичких и синтаксичких средстава, а нарочито предлошко-падежних конструкција, није била систематски описана. Кандидаткиња стога своје истраживање заснива на настојању да попуни ову празнину, полазећи од чињенице да темпоралност, поред спацијалности, представља једну од основних семантичких категорија и да темпорални адвербијали имају кључну улогу у обликовању значења реченице. Посебно се истиче да управо предлошко-падежне конструкције, услед своје синтаксичке и семантичке сложености, омогућавају најпрецизније испитивање начина на који се временске релације концептуализују и језички реализују.

Посебна пажња посвећена је образложењу избора дуративних глагола као језичког окружења у коме ће се анализирати темпорални адвербијали. Кандидаткиња полази од чињенице да глаголи који означавају трајање представљају типичне носиоце временских односа, јер подразумевају постојање временског интервала унутар кога се предикација реализује. Управо су због тога у центар анализе постављени грчки глагол *διάρκω*, уз његове семантички блиске синониме *κράτῶ* и *συνεχίζομαι*, као и српски глагол *трајати*. Детаљно се образлаже да наведени глаголи припадају различитим регистрима савременог грчког језика и да њихова употреба није у потпуности подударна, што омогућава испитивање утицаја регистра, лексичке семантике и синтаксичког окружења на избор темпоралних предлошко-падежних конструкција. Истовремено се показује да наведени глаголи захтевају присуство адвербијалне допуне ради формирања минималног реченичног модела, што их чини погодним за анализу синтаксичких и семантичких особина темпоралних конструкција.

У наставку рада, кандидаткиња успоставља чврст теоријски оквир истраживања. На основу релевантне грчке, српске и међународне литературе разматрају се појмови темпоралности, темпоралне детерминације, темпоралне локализације и темпоралне квантификације, као и њихов однос према категоријама глаголског времена и аспекта. Посебно се анализирају различити типови темпоралних адвербијала и њихова улога у формирању реченичног значења, при чему се показује да темпорални односи нису условљени искључиво глаголским временом, већ произилазе из интеракције више граматичких и лексичких чинилаца. Значајан део овог поглавља посвећен је и испитивању односа између аспектуалних особина глагола и темпоралних адвербијала, чиме се поставља теоријска основа за каснију синтаксичко-семантичку анализу корпуса.

Посебну вредност дисертације представља систематичан приказ падежних система савременог грчког и српског језика, у функцији исказивања темпоралних односа. Кандидаткиња се не задржава само на опису савременог стања, већ указује и на историјски развој падежног система грчког језика и последице његовог реконструисања на организацију темпоралних конструкција. Анализира се улога темпоралног акузатива и темпоралног генитива у савременом грчком, док се у српском језику систематично описују темпорални генитив, акузатив, инструментал и локатив. На тај начин се успоставља типолошка основа за каснију контрастивну анализу и показује због чега су могућности исказивања темпоралних односа у српском језику разноврсније него у савременом грчком.

У оквиру теоријског дела рада значајно место заузима и анализа предлога као кључног елемента предлошко-падежних конструкција. Кандидаткиња критички сагледава различите приступе дефинисању предлога у грчкој и србистичкој литератури, анализира њихова морфолошка, синтаксичка и семантичка својства и предлаже функционалну систематизацију временских предлога у оба језика. Посебно је значајан табеларни приказ временских предлога у савременом грчком језику, као и њихово поређење са српским еквивалентима, чиме се ствара јединствен аналитички оквир који се доследно примењује у свим наредним поглављима дисертације.

Методолошки посматрано, дисертација се заснива на комбинацији дескриптивне, синтаксичко-семантичке, корпусне, квантитативне и контрастивне анализе. Корпус обухвата укупно 2.365 примера ексцерпираних из електронских корпуса савременог грчког и српског језика, као и из текстова научног, административног и књижевноуметничког функционалног стила. Овако формиран корпус омогућио је кандидаткињи да, поред квалитативне анализе синтаксичких и семантичких особина појединих конструкција, спроведе и њихову квантитативну анализу, утврди њихову учесталост по падежима, функционалним стиливима и појединим дуративним глаголима, као и да сагледа њихову продуктивност и функционалну расподелу у оба језика. Управо овако конципирана методологија представља једну од највећих вредности дисертације јер омогућава да се резултати не заснивају само на појединачним примерима, већ на репрезентативној и статистички релевантној грађи.

Централни и најобимнији део дисертације посвећен је синтаксичко-семантичкој анализи темпоралних предлошко-падежних конструкција у савременом грчком и српском језику. Анализа је организована према падежима и врстама темпоралних релација, чиме је омогућено систематично испитивање начина на који се темпоралност исказује у оба језика. Посебан квалитет рада огледа се у чињеници да кандидаткиња не описује само формалну структуру конструкција, већ истовремено анализира њихова синтаксичка, семантичка и функционална обележја, њихову дистрибуцију у различитим функционалним стиливима, као и њихову зависност од лексичке семантике и аспектуалних својстава дуративних глагола. Тако је свака анализирана конструкција посматрана као део ширег система темпоралне детерминације, а не као изолована синтаксичка јединица.

Анализа започиње темпоралним предлошко-падежним конструкцијама у генитиву, које су у савременом грчком језику бројчано ограничене, али са становишта историјског развоја и синтаксичке организације изузетно значајне. Кандидаткиња показује да је њихова ограничена продуктивност непосредна последица реструктурирања падежног система савременог грчког језика, услед чега је генитив задржао пре свега поједине лексикализоване и стилски маркиране функције. На основу анализираних грађе издвојене су конструкције које исказују непосредну и посредну темпоралну локализацију, као и различите видове темпоралне квантификације. Посебно су анализирани конструкције *ἐπί* + *генитив*, *διὰ* + *генитив*, *μετά* + *генитив* и *μέχρι* + *генитив*, при чему су за сваку од њих утврђени семантичка вредност, тип темпоралне релације, функционалностилска дистрибуција и могућност успостављања еквиваленције са српским језиком. Истраживање је показало да конструкције у генитиву у савременом грчком углавном припадају ученом регистру и да представљају наслеђе старијих развојних фаза грчког језика, што им даје посебан значај у проучавању историјског континуитета граматичког система.

Након анализе грчког корпуса кандидаткиња приступа испитивању генитивних конструкција у српском језику. За разлику од савременог грчког, у српском је уочен знатно развијенији систем темпоралних конструкција у генитиву, које омогућавају исказивање већег броја темпоралних релација. Анализирани су конструкције *током* / *у току* + *генитив*, *преко* + *генитив*, *за* + *генитив*, као и конструкције које означавају постериорност (*после*, *након*, *иза*), антериорност (*пре*), интериорност (*између*), ингресивност (*од*) и терминативност (*до*). Посебна пажња посвећена је комбинацијама конструкција *од* + *генитив* и *до* + *генитив*, којима се формирају сложени модели темпоралне квантификације и интериорности. Контрастивном анализом кандидаткиња показује да се грчке генитивне конструкције не могу доследно довести у однос један према један са српским, већ да њихови еквиваленти зависе од типа темпоралне релације, семантике предлога и ширег синтаксичког контекста.

Најобимније поглавље дисертације посвећено је анализи темпоралних предлошко-падежних конструкција у акузативу, које представљају најпродуктивнији модел исказивања темпоралности у савременом грчком језику. Полазећи од резултата корпусне анализе, кандидаткиња показује да је акузатив, услед редукције падежног система, преузео централну улогу у исказивању временских односа. Конструкције су најпре подељене према томе да ли исказују темпоралну локализацију или темпоралну квантификацију, а затим су у оквиру сваке групе систематизоване према врсти темпоралне релације. Тако су издвојене конструкције непосредне локализације (*κατά* + *акузатив*, *σε* + *акузатив*), посредне локализације (*μετά* + *акузатив*), затим конструкције линеарне темпоралне квантификације (*ἐπί* + *акузатив*, *για* +

акузатив, *εις* + акузатив), као и конструкције које означавају ингресивност (*από* + акузатив), терминативност (*μέχρι* / *έως* / *ως* + акузатив), интериорност и апроксимативност. Кандидаткиња за сваку конструкцију анализира њену синтаксичку структуру, семантичка ограничења, типичне именичке лексеме које се у њој јављају, функционалностилску расподелу и учесталост у корпусу. Посебно је значајно што се свака конструкција не анализира само из перспективе њене формалне организације, већ и са становишта њене улоге у концептуализацији времена и њене повезаности са значењем глагола уз који се јавља.

Значајну вредност представља квантитативна анализа, која је показала да се поједине конструкције јављају са значајно већом учесталošћу од других, као и да њихова расподела зависи од функционалног стила. На основу анализираних грађе, кандидаткиња показује да се конструкције ученог регистра углавном јављају у научном и административном дискурсу, док су конструкције народног регистра доминантне у публицистичком и књижевноуметничком стилу. На тај начин истраживање превазилази искључиво граматички приступ и показује да избор темпоралне конструкције зависи и од прагматичких и стилских чинилаца, што представља један од битнијих резултата дисертације.

Истоветном методологијом анализирани су и акузативне конструкције у српском језику. Кандидаткиња показује да се њима исказују непосредна темпорална локализација и различити типови темпоралне квантификације, при чему се најчешће јављају конструкције *кроз* + акузатив, *за* + акузатив, *у* + акузатив, *на* + акузатив и *по* + акузатив. Њиховим поређењем са грчким конструкцијама утврђују се бројне семантичке подударности, али и значајне структурне разлике, које су условљене различитом организацијом падежног система и различитом функционалном оптерећеношћу предлога у два језика. Управо ова анализа омогућава кандидаткињи да покаже да контрастивна еквиваленција није апсолутна, већ да једној грчкој конструкцији често одговара више српских синтаксичких решења, при чему избор конкретног еквивалента зависи од врсте темпоралне релације и ширег контекста употребе.

Након детаљне анализе генитивних и акузативних конструкција, кандидаткиња проширује истраживање на оне типове темпоралних конструкција који су карактеристични за српски језик и немају непосредне формалне еквиваленте у савременом грчком. Посебна поглавља посвећена су темпоралном инструменталу, темпоралном локативу, као и партитивним и паукалним синтагмама које учествују у исказивању темпоралних односа. На овај начин контрастивна анализа није ограничена искључиво на формално упоредиве конструкције, већ обухвата целокупан систем језичких средстава којима се у оба језика реализује категорија темпоралности.

Анализом темпоралног инструментала кандидаткиња показује да овај падеж у српском језику има широку функционалну примену у исказивању различитих временских односа, нарочито у означавању времена унутар којег се радња реализује, периодичности и временског оквира догађаја. Истовремено се указује да за већину ових конструкција у савременом грчком не постоји непосредан падежни еквивалент, већ се исте семантичке вредности исказују предлошко-падежним конструкцијама, најчешће у акузативу. Кандидаткиња не остаје само на констатацији структурне разлике, већ анализира механизме помоћу којих два језика различитим граматичким средствима остварују истоветне или блиске семантичке односе, чиме показује да је функционална еквиваленција често важнија од формалне подударности.

Сличан приступ примењен је и у анализи темпоралног локатива, где се испитују конструкције које означавају локализацију радње унутар одређеног временског периода, као и њихови грчки еквиваленти. Посебна пажња посвећена је односу између предлошког значења, падежног облика и семантике именице која улази у састав темпоралне синтагме. Анализа показује да се у оба језика временски односи организују на основу истих концептуалних принципа, али да се њихова граматичка реализација битно разликује, што представља један од кључних закључака читавог истраживања.

Посебну научну вредност дисертације представља укључивање партитивних и паукалних синтагми у анализу темпоралних односа. Иако ове конструкције у досадашњим истраживањима најчешће нису посматране као посебан тип темпоралних израза, кандидаткиња показује да и оне могу имати значајну улогу у исказивању трајања, временске квантификације и ограничености временског интервала. Њиховом анализом додатно се проширује класификација темпоралних конструкција и указује на сложеност начина на који српски језик организује темпоралне односе.

Један од најзначајнијих сегмената рада представља контрастивна анализа добијених резултата. На основу претходно спроведених синтаксичких и семантичких анализа кандидаткиња систематично пореди начине исказивања темпоралних односа у савременом грчком и српском језику, утврђујући степен њихове структурне, функционалне и семантичке еквиваленције. Анализа показује да су основни концептуални модели темпоралне локализације и темпоралне квантификације у великој мери заједнички за оба језика, али да се разлике јављају на плану граматичке реализације. Док савремени грчки, услед реструктурисања падежног система, највећи део темпоралних односа исказује ограниченим бројем падежа и широком употребом предлога, српски језик располаже знатно разуђенијим системом падежних и предлошко-падежних конструкција. Управо ова типолошка различитост условљава постојање већег броја преводних еквивалената, што кандидаткиња документује великим бројем примера из корпуса.

Значајно место у дисертацији заузима и квантитативна обрада анализиране грађе. За сваку групу конструкција утврђена је њихова учесталост, расподела према функционалним стиливима, продуктивност појединих предлога и падежа, као и њихова повезаност са одређеним типовима дуративних глагола. На основу статистичке анализе кандидаткиња потврђује да је акузатив најпродуктивнији падеж за исказивање темпоралности у савременом грчком језику, док се у српском језику временски односи реализују посредством ширег спектра падежних модела. Истовремено се показује да избор темпоралне конструкције није искључиво условљен граматичким системом, већ и семантиком предлога, лексичким значењем именице, аспектом и значењем глагола, као и функционалностилским обележјима текста.

Завршно поглавље дисертације представља синтезу целокупног истраживања и критичко преиспитивање постављених хипотеза. На основу добијених резултата кандидаткиња потврђује да је реконструисање падежног система савременог грчког језика непосредно утицало на организацију темпоралних предлошко-падежних конструкција и на доминантну улогу акузатива у исказивању временских односа. Истовремено се показује да су конструкције у генитиву задржале ограничену продуктивност и углавном функционишу као лексикализовани или стилски маркирани облици. Контрастивном анализом утврђено је да формална еквиваленција између грчких и српских конструкција није увек праћена потпуном семантичком еквиваленцијом, већ да избор одговарајуће конструкције зависи од сложеног међудејства граматичких, лексичких и прагматичких чинилаца. Такође је потврђено да дуративни глаголи представљају важан синтаксички и семантички фактор у организацији темпоралних адвербијала, што додатно осветљава однос између глаголске семантике и темпоралне детерминације.

Целокупна структура дисертације одликује се јасном методолошком организацијом, доследном применом одабраних аналитичких поступака и логичним повезивањем теоријског и аналитичког дела. Комбиновањем дескриптивне, синтаксичко-семантичке, корпусне, квантитативне и контрастивне анализе кандидаткиња је успела да понуди целовит опис система темпоралних предлошко-падежних адвербијала у савременом грчком и српском језику. На тај начин дисертација не представља само детаљан опис појединачних конструкција, већ успоставља свеобухватан модел њихове класификације, функционисања и међусобних односа, што представља чврсту основу за даља истраживања у области неохеленистике, контрастивне лингвистике, синтаксе и семантике, као и за њихову примену у настави савременог грчког као страног језика.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу спроведеног истраживања кандидаткиња је дошла до резултата који представљају оригиналан научни допринос у области неохеленистике, контрастивне лингвистике, синтаксе и семантике савременог грчког и српског језика. Полазећи од репрезентативног корпуса и применом синтаксичко-семантичке и контрастивне анализе, кандидаткиња је на систематичан начин описала темпоралне предлошко-падежне адвербијале уз дуративне глаголе у савременом грчком језику и сагледала њихове еквиваленте у српском језику.

На тај начин попуњена је празнина у досадашњим истраживањима, будући да ова проблематика до сада није била предмет целовите контрастивне анализе.

Истраживање је показало да темпорални предлошко-падежни адвербијали чине сложен и функционално организован подсистем граматике оба језика, чија употреба није условљена искључиво падежним обликом или избором предлога, већ представља резултат сложеног међудејства синтаксичких, семантичких и прагматичких чинилаца. Анализом је потврђено да значајну улогу у избору темпоралних конструкција имају аспектуална својства глагола, њихова лексичка семантика и комуникативни контекст, што указује на неопходност њиховог интегралног проучавања.

Посебно значајан резултат истраживања односи се на опис начина исказивања темпоралних односа у савременом грчком језику након реструктурисања његовог падежног система. Анализа је показала да акузатив представља централни падеж за исказивање темпоралности, док су конструкције у генитиву ограничене на мањи број, углавном лексикализованих и петрификованих израза, који сведоче о континуитету са старијим развојним фазама грчког језика. Истовремено је утврђено да се темпоралне конструкције у савременом грчком најчешће остварују посредством предлошко-падежних спојева, што представља непосредну последицу развоја падежног система и повећане функционалне улоге предлога.

Упркос бројним структурним сличностима, контрастивна анализа је показала да еквиваленција између грчких и српских темпоралних конструкција није увек непосредна. Уочено је да српски језик, захваљујући очуваном седмопадежном систему, располаже већим бројем синтаксичких средстава за исказивање темпоралних односа, док савремени грчки исте семантичке односе остварује ограниченијим бројем падежа и већом употребом предлога. Посебно су издвојени случајеви у којима једној грчкој конструкцији одговара више српских синтаксичких модела, као и примери у којима формална еквиваленција не подразумева и потпуну семантичку подударност.

Значајан научни допринос дисертације огледа се и у успостављању функционално-семантичке класификације темпоралних предлошко-падежних конструкција према врсти темпоралне релације коју исказују. Кандидаткиња систематизује конструкције које означавају непосредну и посредну темпоралну локализацију, почетак, трајање, завршетак, интериорност и апроксимативност временске радње, при чему за сваку категорију утврђује њене синтаксичке, семантичке и дистрибутивне особености у оба језика. Таква класификација представља значајан теоријски допринос јер омогућава свеобухватније разумевање начина на који се темпорални односи организују у савременом грчком и српском језику.

Вредност дисертације огледа се и у методолошком приступу. Комбиновањем корпусне, дескриптивне, синтаксичко-семантичке и контрастивне анализе кандидаткиња је обезбедила поузданост добијених резултата и омогућила њихову проверљивост. Велики број анализираних примера различите функционалностилске припадности омогућио је да се утврде не само системске законитости, већ и специфичности употребе појединих конструкција у савременом језику.

Добијени резултати имају, поред теоријског, и изражен практични значај. Они представљају поуздану основу за даља синтаксичка и контрастивна истраживања савременог грчког и српског језика, али и за унапређивање наставе савременог грчког као страног језика. Систематизација темпоралних предлошко-падежних конструкција и утврђивање њихових функционалних еквивалената у српском језику може бити од непосредне користи приликом израде наставних материјала, граматика, двојезичних речника и преводилачких приручника, као и у наставној пракси.

Полазећи од наведених резултата, Комисија оцењује да докторска дисертација кандидата мср Маје Баћић Ћосић представља оригинално и самостално научно дело које даје значајан допринос проучавању темпоралних предлошко-падежних конструкција у савременом грчком и српском језику. Допринос дисертације огледа се како у проширивању научних сазнања из области контрастивне лингвистике и неохеленистике, тако и у успостављању чврсте основе за будућа истраживања у области синтаксе, семантике и примењене лингвистике.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма *iThenticate*, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације **„Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику“** аутора **мр Маје Баћић Ћосић**, констатовано је да утврђено подударање текста износи **3%**.

Овај степен подударности последица је примера, цитата, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих резултата кандидаткињиних истраживања, који су проистекли из ове дисертације, што је у складу са Чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација „Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику“ кандидата мр Маје Баћић Ћосић оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом „Темпорални предлошко-падежни адвербијали уз дуративне глаголе у савременом грчком и српском језику“, коју је урадио кандидат мр Маја Баћић Ћосић под менторством доц. др Анке Рађеновић и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

У Београду, 6. јула 2026.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
доц. др Војкан Стојичић
председник Комисије

2. _____
проф. др Предраг Мутавцић
члан Комисије

3. _____
доц. др Дејан Џелебџић
члан Комисије

4. _____
проф. др Илијана Чутура
члан Комисије